

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 2 april 1903, kl. 12 midd.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett statsdepartementet för kommunikationer och allmänna arbeten.

Till konstitutionsutskottets behandling har blifvit öfverlämnad en inom Andra Kammaren af herr *S. Nordström* i Höglunda väckt motion, n:o 126, hvori motionären hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och framläggande för Riksdagen af ett därpå grundadt förslag om inrättande af ett nytt departement för kommunikationer och allmänna arbeten.

Till stöd för sin hemställan har motionären anfört följande:

»Vårt kommunikationsväsende har under det sist förflutna halfseket vunnit en sådan utveckling och omfattar nu sådana proportioner, att man därom vid dess början icke kunde göra sig någon aning. Detsamma är allt fortfarande stadt i en rask och stadigt fortgående utvidgning. Jämsides därmed fortgår den för statens räkning bedrifna byggnadsverksamheten i en utsträckning, som årligen slukar millioner, för att nu icke tala om den verksamhet, som på samma syfte bedrifves utaf bolag, korporationer, kommuner eller enskilde, och som står under statens öfverinseende och kontroll. Och likväl äga vi ännu icke något särskildt departement eller chef för denna viktiga och maktpåliggande gren utaf statsförvaltningen, som inför Konung och Riksdag kan göra reda och räkning. Det torde få erkännas, att detta utgör en brist, som med det snaraste bör fyllas.

Inom de civiliserade staterna finnes det numera knappast någon, äfven ibland de mindre, som icke har sitt särskilda departement för denna gren af statsförvaltningen. Om vårt land år 1809, med en befolkning af allenast två millioner, i dess dåvarande betryckta läge och utvecklade förhållanden på snart sagdt alla områden, hade behof af och kunde ge sysselsättning åt sju departement, så borde detsamma numera, snart hundra år därefter, med en befolkning af mer än fem millioner människor och med den grad af utveckling, som vi numera uppnått, sannerligen kunna ha användning för nio sådana. Visserligen är det icke så många år sedan, som vi erhöilo ett nytt departement särskildt för jordbruket och dess binäringar, hvarigenom en ny uppdelning kunde verkställas beträffande göromålen de olika departementen emellan. Men man torde likväl få erkänna, att det departement, civildepartementet, hvarunder kommunikationsväsendet sorterar, likväl i själfva verket är belastadt med en sådan mångfald af olikartade ärenden, att det utgör en absolut omöjlighet för någon, äfven utrustad med den mest mångsidiga utbildning och den mest utvecklade arbetsförmåga, att på ett nöjaktigt sätt kunna sätta sig in uti, än mindre kunna utreda och sammanhålla alla de ärenden, som lyda under detta departement.

Om för flertalet utaf de nuvarande departementen det anses nödvändigt, att fackligt tränade män böra väljas till chefer för desamma, så torde detta kraf icke minst vara behöfligt för den man, som skall administrera en så mångsidig, så omfattande och så maktpåliggande gren utaf den allmänna förvaltningen som våra kommunikationer och allmänna arbeten. En mängd andra skäl, förutom de nu antydda, skulle ju kunna anföras för nyttan och nödvändigheten utaf denna grundlagsförändring. Men för närvarande, och intill dess motsatsen visat sig vara fallet, har jag ansett öfverflödigt att inlåta mig på vidare detaljer.»

Utskottet underskattar för sin del ingalunda vikten af den utaf motionären väckta frågan att söka åstadkomma ett mera omsorgsfullt tillvaratagande inom statsförvaltningen af de intressen, som äro förbundna med främjandet af kommunikationsväsendet och de allmänna arbetena inom landet. Men utskottet anser sig böra erinra, att en organisation af statsrådet och statsdepartementen så nyligen som år 1900 ägt rum, hvilken ombildning jämväl medfört en väsentlig förbättring med afseende å enhetlig ledning af kommunikationsväsendet. Redan af detta skäl synes det mindre lämpligt att nu ånyo ifrågasätta inrättandet

af ett nytt statsdepartement. Dessutom vill utskottet framhålla, att utskottet i memorial denna dag (n:o 4) hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville efter verkställd utredning och pröfning af frågan om inrättande af en särskild administrativ högsta domstol äfvensom af frågan om de förändringar i afseende å statsrådets och statsdepartementens organisation, hvilka i samband därmed funnes påkallade, till Riksdagen afgifva de förslag till grundlagsändringar, hvartill denna utredning och pröfning kunde föranleda. Vid sådant förhållande och då utskottet håller före, att det af motionären åsyftade målet skulle kunna ernås genom en på grund af inrättandet af en dylik administrativ högsta domstol möjliggjord förändrad anordning i afseende å statsrådets sammansättning eller ärendenas fördelning mellan departementen, får utskottet, under hänvisning till hvad utskottet i förberörda memorial anført, hemställa,

att herr Nordströms motion icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 30 mars 1903.

På utskottets vägnar:

HUGO BLOMBERG.

Herrar *Moberg, Berg, Gustaf Axel* och *Trygger* hafva begärt få här antecknadt, att de icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
